

RAPPORT

Översyn av kundvalet för boendestöd

2019-06-27

Eini Ruottinen

Emelie Berglund

Sammanfattning

Boendestöd är en social och praktisk stödinsats för personer med funktionsnedsättningar och eller beroendeproblematik och som syftar till att stärka den enskildes förmåga att hantera sitt vardagsliv både inom och utanför det egna hemmet. Omsorgsenheten har utifrån socialnämndens reglemente gjort en översyn av checkbelopp och auktorisationsvillkor i kundvalet boendestöd eftersom antalet anordnare av boendestöd minskar. Anordnare upplever att ersättningen inte längre är jämförbar med andra kommuner inom länet. Utredningen visar också att vissa ändringar i auktorisationsvillkoren behöver göras. Ändringarna handlar om justeringar gällande start av insats, personalens utbildningsnivå och målgrupper för boendestöd.

Nacka kommun
Omsorgsenheten
Eini Ruottinen
Emelie Berglund

Innehållsförteckning

1	Bakgrund och förutsättningar	4
1.1	Insatsen boendestöd	4
1.2	Befintliga utförare och antalet kunder	5
2	Syfte	5
3	Behov av ändringar i villkoren	5
3.1	Personalens utbildning och bemanning	5
3.1.1	Anordnarnas synpunkter	5
3.1.2	Jämförelse med andra kommuner	6
3.2	Ersättningsnivåer	7
3.2.1	Anordnarnas synpunkter	7
3.2.2	Jämförelse med andra kommuner	7
3.3	Målgruppsindelning	8
3.4	Inledande av insats	9
3.5	Ickevalsalternativ	9
4	Förslag på förändringar	9
4.1	Personalens kompetens och bemanning	9
4.2	Checkbelopp	10
4.2.1	Ekonomi	10
4.3	Målgrupper	11
4.4	Inledande av insats	11
4.5	Ickevalsalternativ	11

I **Bakgrund och förutsättningar**

I Nacka kommuns reglemente för kundval framgår att nämnderna ansvarar för att fortlöpande utveckla kundvalen. Denna översyn av kundvalet för boendestöd görs mot bakgrund av detta.

Idag har Nacka kommun nio anordnare av boendestöd. Antalet anordnare av boendestöd minskar. Den kommunala utföraren Valfärd samhällsservice är den största anordnaren med 110 av totalt 211 kunder. Enligt anordnarna är det svårt att få lönsamhet i att utföra insatsen boendestöd i Nacka kommun. Skälen de uppger är att det är långa avstånd, låg ersättning och att det tar lång tid att etablera sig i Nacka.

Förslag till beslut gällande höjt checkbelopp av boendestöd och ändringar av auktorisationsvillkoren har presenterats för socialnämnden både år 2015 och 2016 men inga beslut om höjning har fattats.

Omsorgsenheten ser nu utifrån det minskade antalet anordnare ett behov att se över ersättningen för insatsen. Anordnare upplever att ersättningen inte längre är jämförbar med andra kommuner inom länet. Även vissa ändringar i auktorisationsvillkoren behöver göras, bland annat på grund av ändrad lagstiftning.

I.1 **Insatsen boendestöd**

Det finns sammanlagt nio godkända anordnare i kundvalet som vänder sig till en eller flera av de målgrupper som kan få insatsen beviljad.

Boendestöd kan beviljas till fyra målgrupper:

- Personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar
- Personer med begåvningsmässiga funktionsnedsättningar
- Personer med psykiska funktionsnedsättningar
- Personer med missbruksproblem

Boendestöd är en social och praktisk stödsats som syftar till att stärka den enskildes förmåga att hantera sitt vardagsliv både inom och utanför det egna hemmet. Insatsen ska även bidra till ökad självständighet samt att bryta social isolering. Boendestödjaren har ett viktigt uppdrag att bygga upp en relation och förtroende då många personer med funktionsnedsättning har svårt för nya och många sociala kontakter. I boendestödjarens uppdrag ingår ofta att samordna med andra aktörer runt den enskilde i syfte att bidra till att den enskilde når sina mål.

Målgrupperna som har behov av boendestöd skiljer sig delvis åt men något som förenar de fyra målgrupperna är behovet av kontinuitet hos den eller de som ska utföra stödet. Vanligtvis behöver det vara samma person som utför boendestödet

för att det ska fungera väl för den enskilda kunden. Risken är annars stor att kunden inte släpper in boendestödjaren. Kundens delaktighet i insatsens utformning är också central för att stödet ska falla väl ut eftersom insatsen ska leda till ökad självständighet och ofta krävs det mycket motiveringsarbete.

1.2 Befintliga utförare och antalet kunder

Anordnare	Antal kunder
BonZi personligt stöd AB	0
Curanda Vård Assistans AB	5
Funkisgruppen AB	6
HS trygg tillvaro AB	4
J. N. Youth and Care AB	42
Nytida AB	13
Olivia Hemomsorg AB	4
RT Assistans AB	47
Välfärd samhällsservice, Nacka kommun	110

(Siffror från uppföljningsenkät i december 2018).

2 Syfte

Syftet med utredningen är att se över auktorisationsvillkor och checkbelopp i kundvalet för boendestöd.

3 Behov av ändringar i villkoren

I och med minskande antal anordnare i kundvalet har behov av ändringar i auktorisationsvillkoren identifierats. Vissa utvecklingsområden har kommit upp i dialog med befintliga anordnare av boendestöd. Anordnare upplever att det är svårt att anställa och behålla personal med befintliga utbildningskrav och ersättningsnivåer. Myndigheten har identifierat ett behov av förändring i auktorisationsvillkoren gällande målgrupper. Ändrad lagstiftning gör att vissa ändringar gällande start av insats behöver göras.

Nedan diskuteras varje punkt mer ingående.

3.1 Personalens utbildning och bemanning

3.1.1 Anordnarnas synpunkter

Enligt anordnarna är det önskvärt att fortfarande ställa krav på en viss utbildningsnivå. De menar dock att kommunens ersättning gör att de måste hålla ett lägre löneläge. Anordnarna uppger att det är svårt att hitta personer med rätt utbildning eftersom det är svårt att möta jobbsökandes lönekrav.

I dialog med anordnarna framkommer att det finns önskemål om att sänka kravet till 70-80 procent utbildad personal. Det finns även önskemål om att personal med tre års erfarenhet räknas som godkänd. Anordnarna önskar en större flexibilitet att kunna behålla personal som är lämplig men inte uppfyller de formella kraven på utbildning.

Det behövs timanställda för att kunna erbjuda de timmar som krävs i villkoren. Anordnarna önskar att det ska vara valfritt att bara erbjuda tjänster under kontorstid.

Idag får anordnaren inte betalt för resetiden mellan kunderna. Kundunderlaget för mindre anordnare är litet men de behöver ändå ha personal som kan arbeta med en kund som behöver stöd på kvällar och helger i Nacka. De övriga kunderna bor ofta i Stockholms stad. Anordnarna påpekar att det inte går att ha så många tillsvidareanställda med befintliga auktorisationsvillkor och befintligt kundunderlag.

Tidsmässigt är boendestödjarnas scheman pressade när det är många kunder som har korta besök i olika delar av kommunen. Timmarna i beställningen räcker inte till då en hel del tid går åt till restid för exempelvis läkarbesök eller samordnade individuella planer (SIP). Om utföraren inte har egna bilar kan det vara svårt att få den beviljade tiden att räcka till.

3.1.2 Jämförelse med andra kommuner

	Utbildningsnivå
Stockholm	Minst 80 procent ska ha adekvat utbildning
Täby	Minst 60 procent ska ha godkänd utbildning och vara tillsvidareanställda
Tyresö	Minst 70 procent ska ha tillräcklig teoretisk kompetens och minst 20 procent ska ha tillräcklig praktisk erfarenhet
Sollentuna	Utföraren ska se till att personalen har den utbildning och kompetens som behövs för att utföra uppdraget. Socialstyrelsens allmänna råd ska vara vägledande för de krav som utföraren ställer på personalens utbildning.
Solna	Personalen ska ha relevant utbildning eller erfarenhet. I personalgruppen ska finnas personer med dokumenterad erfarenhet av arbete med aktuell målgrupp.
Danderyd	Har inget kundval

Jämförelsen med Nackas jämförelsekommuner visar att Nacka kommun har högre utbildningskrav än merparten. Idag har Nacka kommun ett krav att 90 procent av personalen ska ha godkänd utbildning. Som godkänd utbildning räknas bland annat barn- och fritidsprogrammet, vård- och omsorgsprogrammet och eller relevant högskoleutbildning.

Kraven varierar i olika kommuner men i stort kan vi konstatera att kravet på utbildningsnivå ligger i spannet mellan 60 och 80 procent. Som undantag finns Sollentuna som inte ställer tydliga krav hur stor andel av personalen ska ha godkänd utbildning.

3.2 Ersättningsnivåer

3.2.1 Anordnarnas synpunkter

En anordnare som är verksam i de flesta kommuner inom länet påpekar att Nacka ligger bland de lägsta vid jämförelse av checkbelopp i 11 kommuner. Det är svårt att rekrytera personal i hela länet men Nackas höga krav på personalens utbildningsnivå kombinerat med en låg ersättning försvårar rekryteringen ytterligare. Även om det är många personer som söker tjänster inom boendestöd är få av dem som söker kvalificerade.

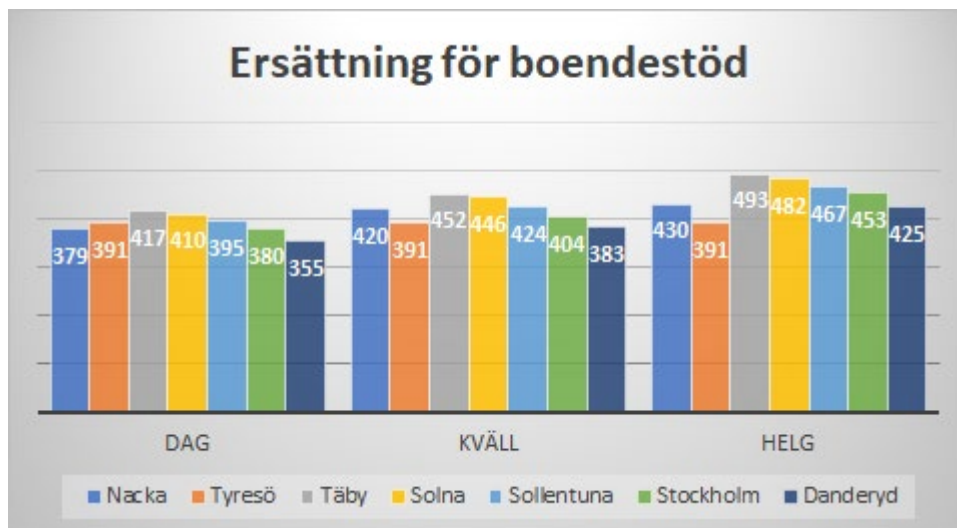
Vissa privata anordnare påpekar att boendestödet inte är deras huvudsyssla. De utför exempelvis till en stor del hemtjänst eller andra insatser och har boendestöd som en mindre del av sin verksamhet. Om kommunen vill ha en mångfald av anordnare behöver ersättningen vara mer anpassad för privata anordnare så att man får en lönsamhet i verksamheten. Det kan vara svårt att ta kunder i Nacka om man utgår från någon annan kommun. Anordnare önskar även högre ersättning på helger på grund av högre personalkostnader. De menar vidare att restiden åter upp ersättningen för uppdraget.

Anordnarna konstaterar att anordnare inom hemtjänstkundvalet ersätts extra för att vara med på SIP-möten. Att vara med på SIP-möten gör att kundens vanliga beviljade tid inte räcker till. Inom boendestöd har kunden oftast bara stöd ett par timmar i veckan vilket gör att extrauppdrag som att vara med på ett SIP-möte är svårt att hinna med utan att minska den utförda tiden hos kunden.

I befintliga auktorisationsvillkor får anordnaren ingen ersättning om kunden avbokar 24 timmar innan. Detta är ett problem när anordnaren får en ny kund som är tveksam till att ta emot hjälp. Vid de fallen behöver anordnaren motivera och skapa en relation till kunden. När personerna börjat ta emot insatsen är merparten inte benägna att boka av men det är ett lågt ekonomiskt incitament att arbeta med personer om anordnaren inte får någon ersättning i början.

3.2.2 Jämförelse med andra kommuner

En jämförelse med Nackas jämförelsekommuner visar att Nacka kommun har en lägre ersättning jämfört med merparten av jämförelsekommunerna. Sollentuna ligger något lägre men har inte tydliga krav på personalens utbildning. Tyresö ställer krav på 70 procents utbildningsnivå.

3.3 Målgruppsindelning

I befintliga villkor finns en uppdelning i målgrupper som anordnarna kan välja att auktorisera sig för. De målgrupper som kundvalet är uppdelat i är:

- Personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar
- Personer med begåvningsmässiga funktionsnedsättningar
- Personer med psykiska funktionsnedsättningar
- Personer med missbruksproblem

En anordnare anser att de fyra målgrupperna bör vara kvar som val då det är en styrka i avtalet att anordnaren får möjlighet att specialisera sig på olika målgrupper. Kunden kan dock bli begränsad i att inte kunna välja mellan alla anordnare. Jämförelsen med andra kommuner visar att de flesta kommunerna valt att inte specificera målgrupper utan anordnaren blir godkänd för boendestöd som helhet. Utföraren kan dock ändå välja att ha särskild spetskompetens kring olika målgrupper och beskriva det i sin information för kunden.

Omsorgsenheten ser utmaningar med att fortsätta specificera målgrupperna eftersom det är svårt att få anordnare som specifikt vill auktorisera sig för att arbeta med beroendemålgruppen. Det är viktigt att alla anordnare av boendestöd ska ha en beroendekompetens eftersom få kunder har endast renodlade beroendeproblem och beroendeproblematik finns inom alla målgrupper.

Specificering av målgrupp har även inneburit en del administration både för anordnaren och för omsorgsenheten i samband med ansökningsprocessen. Omsorgsenhetens bedömning är att en ändring av detta villkor möjliggör en större mångfald av anordnare på längre sikt.

3.4 Inledande av insats

I befintliga auktorisationsvillkor ställs krav på att anordnaren ska påbörja insatsen inom två veckor från biståndsbeslutet. Tidigare har kommunen haft 30 dagar på sig att planera inför utskrivning från slutenvården vilket har minskats till fem kalenderdagar. Detta beror på den nya Lagen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård (LUS). Auktorisationsvillkoren behöver i enlighet med LUS ändras så att kunderna har möjlighet få hjälp direkt efter utskrivning. Detta innebär att anordnare av boendestöd behöver vara beredda att ta emot kunder med kortare varsel.

3.5 Ickevalsalternativ

I nuvarande auktorisationsvillkor är ickevalsalternativet den kommunala produktionen, Valfärd Samhällsservice. För att ge samma förutsättningar till alla anordnare föreslås ickevalsalternativet varje månad rotera mellan alla anordnare som har fem kunder eller mer, som varit godkända i minst 12 månader, inte har kapacitetstak och inte fått någon varning under föregående år.

4 Förslag på förändringar

4.1 Personalens kompetens och bemanning

Nuvarande krav

Relevant utbildning för personal innebär att

1. Personalen uppfyller Socialstyrelsens allmänna råd SOSFS 2014:2
Kunskaper hos personal som ger stöd, service eller omsorg enligt SoL och LSS till personer med funktionsnedsättning.
2. Minst 90 procent av personalen ska ha godkänd utbildning enligt nedan.
3. En majoritet av personalen ska ha tre års dokumenterad erfarenhet av arbete med aktuell målgrupp.

Förslag på nytt villkor

”Relevant utbildning för personal innebär att

1. Personalen uppfyller Socialstyrelsens allmänna råd SOSFS 2014:2
Kunskaper hos personal som ger stöd, service eller omsorg enligt SoL och LSS till personer med funktionsnedsättning.
2. Minst 75 procent av personalen ska ha godkänd utbildning enligt nedan.
3. Minst hälften av personalen ska ha två års dokumenterad erfarenhet av arbete med aktuell målgrupp.”

4.2 Checkbelopp

	Dag	Kväll	Helg
År 2019	379	420	430
År 2020	405		

Förslag på nytt checkbelopp: 405 kronor per timme i 2020 års prisnivå, oavsett om det är dag eller kväll, veckodag eller helg. Om kunden har fått biståndsbeslut om att boendestöd behöver utföras på kväll eller helg ersätts anordnaren för detta enligt särskild räkning.

4.2.1 Ekonomi

I allt väsentligt bygger kalkylen för checkbelopp för boendestöd på den kalkyl som använts för att räkna ut checkbelopp för hemtjänst, ledsagning och avlösning enligt socialtjänstlagen men med några skillnader:

- Medianlönen för personal i boendestöd är cirka 1500 kronor högre per månad än för hemtjänstpersonal.
- Ersättning för obekvämt arbetstid har tagits bort ur kalkylen då det är mer ovanligt med obekvämt arbetstid inom boendestöd än inom hemtjänst. Förslaget innebär att anordnaren istället ersätts för detta enligt särskild räkning i de fall kunden fått biståndsbeslut om insats under kvällar och helger.
- Inom hemtjänsten ersätts anordnaren separat för omställningstid, SIP (Samordnad individuell plan) och genomförandesamtal med ny kund, för boendestöd ingår det i kringtiden som är högre än för hemtjänstchecken.

Boendestöd	Checkbelopp (kr/timme)	
	År 2020	
Personalkostnad per timme	267	71,2%
Pålägg kringtid på personalkostnad	108	28,8%
Summa personalkostnad	375	100,0%
Övriga kostnader	24	
Administrativ kostnad inklusive verksamhetsledning	30	
Summa övriga kostnader (inkl moms)	54	
Check inklusive momskomp till privat anordnare	429	
Check exklusive 6% momskompensation till kommunal anordnare	405	
Utgångspunkter för beräkning		
Månadslön		28 000
Antal arbetstimmar per månad		160
Obekvämt arbetstid tillägg procent, andel av grundlön		0,0%
Semester och sjukersättning procent, andel av grundlön		12,5%
Personalomkostnadspålägg procent, andel av grundlön		40,15%

4.3 Målgrupper

Förslaget är att anordnare som godkänns för att utföra boendestöd godkänns för samtliga målgrupper.

4.4 Inledande av insats

Nuvarande krav:

”28. Anordnaren ska ta emot nya kunder som ingår i den målgrupp som verksamheten är godkänd för.
Boendestöd ska finnas tillgängligt för den enskilde inom två veckor efter beställning.”

Förslag på nytt villkor

”28. Boendestöd ska finnas tillgängligt för den enskilde inom fem dagar efter beställning. Om uppdraget kräver ett mer omfattande motivationsarbete med risk för avbokningar kan anordnaren kontakta handläggaren för individuell bedömning för att komma överens om en ersättning under de första veckorna.”

4.5 Ickevalsalternativ

Nuvarande ickevalsalternativ är kommunens egenregi, Välfärd Samhällsservice.

Förslag på nytt ickevalsalternativ:

”Ickevalsalternativet tas fram genom att kommunen en gång per år eller oftare vid behov, upprättar en lista över godkända anordnare som inte har något kapacitetstak och inte tilldelats någon varning under föregående år. Anordnaren ska ha varit godkänd i minst tolv månader och ha minst fem kunder i kundvalet.”

Öppenhet och mångfald

*Vi har förtroende och respekt för människors kunskap
och egna förmåga - samt för deras vilja att ta ansvar*

POSTADRESS

Nacka kommun, 131 81 Nacka

BESÖKSADRESS

Stadshuset, Granitvägen 15

TELEFON

08-718 80 00

E-POST

info@nacka.se

SMS

716 80

WEBB

www.nacka.se

ORG.NUMMER

212000-0167